

[Per Federspiel.]

sig betydelige nuancer i opfattelsen af, hvilken rolle NATO bør spille i afspændingsprocessen, nærmere betegnet i hvilken udstrækning og med hensyn til hvilke problemer man skal stille mod fastlæggelsen af en fælles politik. Men umiddelbart derefter går udenrigsministeren over til at sige som den danske regerings opfattelse, at afspændingspolitikken i stigende grad bør bringes ind i alliancens politiske målsætning og overvejelser. Jeg må forstå dette således, at man fra dansk side i og for sig ikke deltager i disse nuancerede drøftelser; det kan kun lede tanken hen på den skitse, som hr. Per Hækkerup for et par år siden udkastede inden for NATO-rådet, om en direkte konfrontation af NATO med Warszawapagten med det sigte at fremkalde en egentlig sikkerhedspolitik for begge dele af Europa.

Nu er det svært for mig at se, hvordan dette synspunkt, som går igen i ministerens udtalelse om, at langtidsmålsætningen må være en verden, hvor der ikke er brug for alliancer, kan forenes med hans udtalelse om, at en konstruktiv afspændingspolitik forudsætter balance, stabilitet og tillid til egen sikkerhed. Man kan jo ikke samtidig opretholde balancen og ophæve den. Nu er det min opfattelse, at hr. Per Hækkerup — og han må korrigere mig, hvis jeg tager fejl — for længst har erkendt, at tanken om en massiv konfrontation af de to pagter i Europa i og for sig ikke er vejen til en afspændingspolitik, men at den politik, man bør følge fra samtlige vesteuropæiske landes side, må være de bilaterale kontakter, hvor man efterhånden kan fjerne misforståelserne, fjerne mistroen gennem rent tekniske drøftelser på det handelspolitiske område, på hygiejniske, økonomiske, videnskabelige, og hvad der ellers kan være af områder, hvor et samarbejde, uden hensyn til at man tilhører to forskellige politiske systemer, kan etableres. Også fra dansk side har vi jo tilvejebragt en del sådanne forbindelser, og erfaringer har vist, at dette er den hidtil eneste farbare vej til at fjerne de rent konkrete elementer i den bestående mistillid.

Vi kan fra mit partis side godkende den politik, regeringen har udfoldet i afspændingens tjeneste, ikke mindst ved sit enkle og klare standpunkt i Tysklandsspørgsmålet. Der er jo fra forskellige sider her i tinget

givet udtryk for en nuanceret opfattelse vedrørende anerkendelsen af Østtyskland, vedrørende en dansk indsats for anerkendelse af Oder-Neissegrænsen. Det er vor opfattelse, at det vil være uklogt af Danmark at engagere sig i disse forhold, som bedst egner sig til løsning gennem de langsomt bedrede kontakter mellem Den tyske Forbundsrepublik og de østeuropæiske lande.

Et sikkerhedspolitisk anliggende, som vel efter al sandsynlighed vil indtage en fremtrædende plads i den fremtidige diskussion, er den nu både fra russisk og amerikansk side forelagte plan om en ikke-spredningsaftale, som jeg jo nok synes ministeren af-færdigede lidt summarisk. Jeg må forstå ministerens standpunkt på samme måde, som jeg tidligere har forstået statsministeren, at regeringen vil gå ind for en ikke-spredningsaftale praktisk talt uden hensyn til, hvad der står i den, når blot den drejer sig om forbud mod spredning af kernevåben.

Da disse forslag oprindeligt kom frem, vakte de jo en del opsigt både inden for de seks landes atomorganisation, EURATOM, og i en del lande, der var vidt fremskredne i forskningen og den fredelige udnyttelse af atomenergi. Man frygtede rent ud sagt et monopol af de to supermagter til skade for forskningen og industrien i andre lande. Der er vel nok sket en vis reduktion i disse betænkeligheder, men det er næppe holdbart, når ministeren ligefrem siger, at det forelagte forslag, som altså mangler det meget væsentlige, nemlig kontrolforanstaltningerne, ikke alene ikke vil lægge hindringer i vejen for den fredelige udnyttelse af atomenergien, men ligefrem åbne mulighed for, at flere ressourcer kan udnyttes til den fredelige anvendelse. Dette ville jo i virkeligheden forudsætte, at man fik accepteret, også fra de to supermagters side, Niels Bohrs storslåede tanke om en fuldstændig åbenhed og gensidighed i den nukleare forskning på alle områder, og det er der jo beklageligvis ikke tale om.

Jeg tror også, det er noget dristigt at hævde, at der ikke er nogen uløselig forbindelse mellem det almindelige nedrustningsforslag og spredningsforbuddet. Ministeren var jo selv inde på kernevåbenbalancen som grundlaget for fred og dermed for afspænding og tillige på den risiko, som denne balance er udsat for, ejendommeligt nok ved